

Пугаченкова, Галина Анатольевна. *Самарканд, Бухара: По Древним Памятникам.*

Москва: Искусство, 1968, Изд. 2-е, 203с.

Pugachenkova, Galina Anatol'evna. *Samarkand, Bukhara: Po Drevnim Pamiatnikam.*

Moscow: Iskusstvo, 1968, 2. baskı., 203 s.

ÖZET

Semerkant ve Buhara'nın Antik Eserleri

Самарканд, Бухара: По Древним Памятникам

Galina Pugachenkova, Orta Asya mimarisi üzerine uzmanlaşmış en ünlü akademisyenlerden biridir. Pugachenkova bu kitabında, sahip olduğu akademik bilgiyi Semerkant ve Buhara'yı ziyaret edenler için anlaşılır bir hâle getirmeye çalışmaktadır. Pugachenkova okuyucuları iki "yaşayan müze"nin sayısız eserleri arasında "yürüme"ye davet etmektedir. Manzaranın kabataslak bir resmini sunduktan sonra gerçek bir sanatçı gibi davranan yazar mimari detayları tasvirî bir surette açıklamaktadır. Kendisinin söz konusu iki şehrin mimari ve şehir planlaması hakkındaki ansiklopedik bilgisi karmaşık bir hikâye teşkil etmektedir. Akademik altyapısı çeşitli vesilelerle kendini göstermekte ve mimari hakkındaki çeşitli tasvirleri de pek çok arkeolojik araştırma ve yazılı kaynağı bünyesinde barındırmaktadır. Bu genel taslakların kompozisyonu kitabı 21. yüzyıl araştırmacıları için daha da kıymetli hâle getirmektedir. Pugachenkova açıklamalarının arasına antik eserlere dair yerel efsaneler serpiştirmektedir. Kitap, binaların ve bağlantılı bulguların fotoğraflarıyla bolca desteklenmektedir.

Bir Sovyet dönemi yayını olduğu için kitapta sınıf mücadelesinin çeşitli yönlerine belirgin bir vurgu yapılmakla birlikte şehirlerin eski yönetici ve sanatçılarının yaratıcılığına da benzer şekilde önemli bir kredi tanınmaktadır. Pugachenkova İslami eğitim ve sanatın büyüklüğünün sembolleri olarak dinî binaların rolünü vurgulamakta ve bunun böylesine müstesna mimari toplulukların oluşturulmasına harcanan emeklerin meşruiyetinin bir nişanesi olduğunu söylemektedir. Yazar bir yandan dekoratif teknikleri ve inşa malzemelerini mukayese etmek diğer yandan ise hem devasa hem de küçük yapıları kullanmak suretiyle İslami sanatın bu bölgedeki karmaşık gelişimini göstermeyi de başarmaktadır.

Her ne kadar bu sentez karmaşık planlardan ve ölçümlerden uzak duruyorsa da, Pugachenkova'nın tarihî Semerkant ve Buhara'nın mimari detaylarını, sanatını ve kültürünü tasvir etme becerisi kitabı söz konusu şehirlere ilgi duyan herkes için kıymetli bir hâle getirmektedir. Bu kitap okuyucuyu söz konusu tarihî şehir manzaralarının ihtişamını hayal etmeye yönlendirmektedir.

Gaigysyz Jorayev

Çeviren Fatih Taştan